

Bruselj, 3. oktober 2025
(OR. en)

13391/25

ENV 914
CLIMA 380

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Okoljski vidiki evropskega pakta za oceane: ohranjanje morske biotske raznoverstnosti – izmenjava mnenj

1. Komisija je 5. junija 2025 predstavila sporočilo o evropskem paktu za oceane¹. Pakt je celovita strategija za boljše varstvo oceanov, spodbujanje uspešnega modrega gospodarstva in podporo dobrobiti ljudi, ki živijo na obalnih območjih. Ena od šestih prednostnih nalog pakta je varstvo in obnova zdravja oceanov.
2. Predsedstvo je kot smernice za izmenjavo mnenj o evropskem paktu za oceane na naslednji seji Sveta za okolje 21. oktobra 2025 pripravilo informativni dokument in dve vprašanji, kot je navedeno v prilogi k temu dopisu.
3. Odbor stalnih predstavnikov naj se seznani z informativnim dokumentom, ki ga je pripravilo predsedstvo, nato pa ga pošlje Svetu za omenjeno izmenjavo mnenj.

¹ Dok. 9876/25 – COM(2025) 281 final.

**Okoljski vidiki evropskega pakta za oceane: ohranjanje morske biotske raznovrstnosti
– izmenjava mnenj –**

Informativni dokument predsedstva z vprašanjema za ministre in ministrice

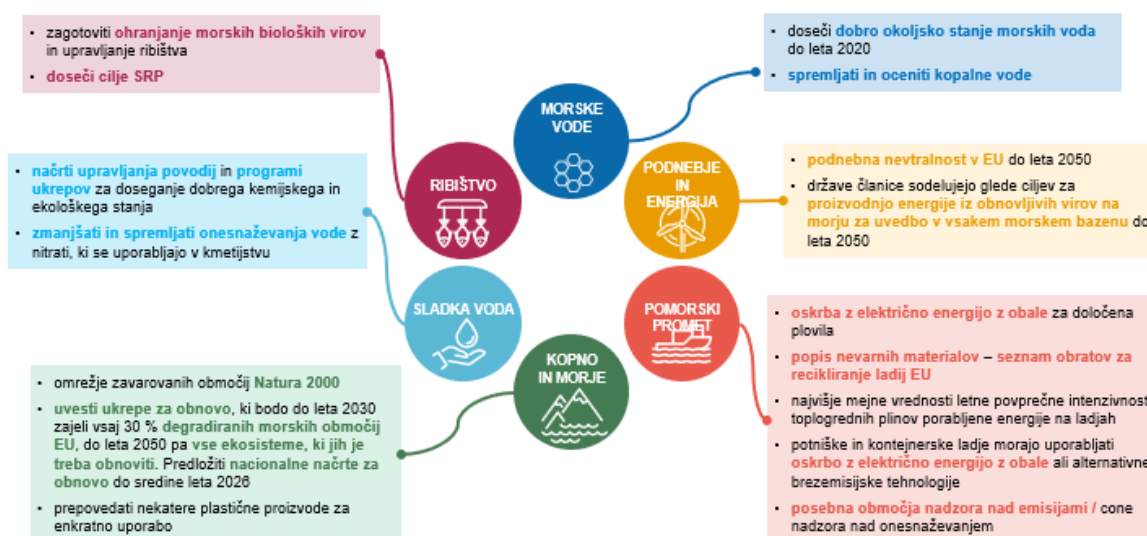
Oceani in morja so bistveni za življenje na Zemlji ter za blaginjo, konkurenčnost, varnost in trajnostno prihodnost. Toda stanje morskega okolja se slabša zaradi kumulativnih učinkov podnebnih sprememb, onesnaževanja in prekomernega izkoriščanja morskih virov. Ti pritiski se zaradi drugih dejavnosti in vse večjih groženj še povečujejo.

Z namenom reševanja teh izzivov je Komisija 5. junija 2025 predstavila sporočilo o evropskem paktu za oceane. V paktu je predstavljena nova vizija za oceansko unijo, ki temelji na močnejšem okviru upravljanja, da se zagotovi usklajeno izvajanje ukrepov, povezanih z našimi oceani, in boljše izvajanje zakonodaje EU ter zavezujočih in ambicioznih ciljev v zvezi z ohranjanjem oceanov in njihovim trajnostnim upravljanjem. Komisija je poleg pakta predstavila tudi strategijo za odpornost v zvezi z vodo.

Prvič je zagotovljen celosten pristop na vseh področjih politike in v vseh sektorjih. V paktu je določenih šest prednostnih nalog: 1) varstvo in obnova zdravja oceanov, 2) spodbujanje trajnostne konkurenčnosti modrega gospodarstva, 3) podpiranje obalnih in otoških skupnosti ter najbolj oddaljenih regij, 4) spodbujanje raziskav, znanja, spretnosti in inovacij na področju oceanov, 5) krepitev pomorske varnosti in obrambe kot predpogoja ter 6) krepitev oceanske diplomacije EU in mednarodnega upravljanja, ki temelji na pravilih.

Kompleksno razmerje med cilji, povezanimi z oceani, na različnih področjih politike in v različnih sektorjih je prikazano v nadaljevanju (glej stran 2 pakta):

CILJI V ZVEZI Z OCEANI V ZAKONODAJI IN POLITIKI EU – izbor



V 2. poglavju se pakt posebej osredotoča na celostni pristop k zdravju in trajnosti oceanov, ki ne obravnava le varstva in obnove morskega življenja ter bistvenih ekosistemskih storitev oceanov, temveč vključuje tudi vlogo oceanov kot zaveznikov v boju proti podnebnim spremembam. Poudarek je na spodbujanju trajnostnega upravljanja morskih dejavnosti ter boju proti onesnaževanju morja in sladkih voda s pristopom „od izvira do morja“.

V paktu je poudarjen tudi pomen ekosistemskega pristopa pri upravljanju morskih dejavnosti, kot je določeno v okvirni direktivi o morski strategiji, in to, da so potrebni nadaljnji ukrepi za doseganje dobrega okoljskega stanja. Komisija načrtuje tudi revizijo okvirne direktive o morski strategiji, da bi pospešila napredek.

V paktu se priznava, da se morski in obalni ekosistemi soočajo z velikimi grožnjami zaradi onesnaževanja, med drugim s hranili iz dejavnosti na kopnem in morju. Da bi se obravnavali viri onesnaževanja s kopnega, Komisija s strategijo za odpornost v zvezi z vodo namerava okrepiti tudi pristop „od izvira do morja“ in podpreti obalne skupnosti v boju proti onesnaževanju s kopnega, pri čemer priznava njihovo vlogo varuhov med onesnaževanjem s kopnega in degradacijo morskih ekosistemov.

Morski habitati in pomorska kulturna dediščina – od travnišč z morskovo travo do mangrov – so še naprej izpostavljeni pritiskom zaradi človekovih dejavnosti na kopnem in morju, kar povečuje vplive podnebnih sprememb. V paktu so predlagani ukrepi, ki temeljijo na štirih vodilnih načelih: (1) pristopu „od izvira do morja“ za boj proti onesnaževanju; (2) previdnostnem načelu; (3) na znanosti temelječem oblikovanju politik in (4) ekosistemskem pristopu. Njegov cilj je doseči večjo skladnost v vseh zadevnih sektorjih.

V paktu se priznava tudi, da so pritiski pomorskih dejavnosti, kot so energija na morju, ribištvo in akvakultura, ladijski promet, turizem in rekreacija, vse večji. Obnova ekosistemov in biotske raznovrstnosti lahko hkrati pripomore k blažitvi podnebnih sprememb, saj krepi naravne zmogljivosti oceanov za zajemanje ogljikovega dioksida.

Kljub izboljšavam na nekaterih področjih dobro okoljsko stanje ni bilo doseženo v vseh evropskih morskih vodah. Poleg tega je kljub ključni vlogi dobro povezanih in učinkovito upravljanjih morskih zavarovanih območij kot sredstva za varstvo in obnovo ekosistemov in prehranjevalnih spletov trenutno zaščiteno le 12,3 % voda EU. Cilj Kunminško-montrealskega svetovnega okvira za biotsko raznovrstnost, da se do leta 2030 zaščiti 30 % oceanov, in cilj, da se do leta 2030 strogo zaščiti 10 % morij EU, kot je določeno v strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030, še nista bila dosežena. Zato bodo za izboljšanje in ohranjanje zdravja oceanov potrebne inovacije, sodelovanje in zavezanost na vseh ravneh – na lokalni, evropski in svetovni ravni.

V zvezi s tem ima globalni sporazum o biotski raznovrstnosti zunaj nacionalne jurisdikcije (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o BBNJ) potencial, da znatno pripomore k pozitivnem razvoju na področju ohranjanja morja, saj narodom omogoča, da na odprtem morju vzpostavijo obsežna morska zavarovana območja, ki pokrivajo dve tretjini naših oceanov. Septembra je Sporazumom o BBNJ dosegel zahtevan prag 60 ratifikacij, zato bo začel veljati januarja 2026. To, da ga vse države članice EU ratificirajo ter celovito in učinkovito izvajajo, je zdaj bistveno za zagotovitev morskih ekosistemov na svetovni ravni, pa tudi za ohranjanje vodilnega položaja in ambicij EU v svetu na področju upravljanja oceanov.

Vprašanja za ministre in ministrice:

Ministri in ministrice naj izmenjajo mnenja glede naslednjih vprašanj:

1. Kateri so po vašem mnenju glavni izzivi in ovire pri zagotavljanju dobrega okoljskega stanja naših oceanov? Kateri ključni instrumenti v zvezi s tem manjkajo?
 2. Katere elemente okvirne direktive o morski strategiji bi želeli prilagoditi in kako, da bi lahko najboljše pomagali pri izvajanju vizije pakta za oceane?
-